

Näringsdepartementet

Se bilagan

Uppdrag att föreslå utformning av ett strategiskt program för att möta och leda i den digitala strukturomvandlingen

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Verket för innovationssystem (Vinnova), Myndigheten för digital förvaltning, Post- och telestyrelsen och Vetenskaprådet att gemensamt ta fram ett förslag till utformning och genomförande av ett strategiskt program för att möta och leda i den digitala strukturomvandlingen. Vinnova ska vara samordnande myndighet för uppdraget.

Programmet ska bidra till ett konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv i hela landet, en högkvalitativ forskning som stödjer innovationssystemet och som möter samhällsutmaningarna samt en effektiv, tillgänglig och öppen offentlig förvaltning som stödjer innovation och delaktighet. Förslaget om ett strategiskt program ska skapa förutsättningar för att bl.a.:

- svenska aktörers förmåga och kunskaper inom avancerad digital teknik och datadrivna affärsmodeller utvecklas, med säkerhet och hållbarhet som integrerade perspektiv,
- insatser inom tillämpad forskning och innovation, testbäddar, infrastruktur, datadelning, kompetensförsörjning samt digital förvaltning genomförs,
- möjligheter som digital teknik för med sig avseende klimat- och energiomställning tillvaratas,
- ett öppet och transparent arbetssätt möjliggörs,
- insatser från olika finansiärer och parter koordineras,
- relevant EU-finansiering nyttjas effektivt,
- insatser genomförs med en flerårig planeringshorisont,

- insatser genomförs med ett brett deltagande av offentliga aktörer, näringsliv, inklusive stora och små företag och forskningsinstitut, där lärosäten kan erbjudas att medverka,
- avtalsbunden samverkan mellan myndigheter och berörda företag initieras, med företagen som medfinansiär där så är möjligt, samt
- olika programdelar skapas med öppna utlysningar av medel för att möjliggöra ett brett engagemang.

Myndigheterna ska i uppdraget hämta in synpunkter från Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Statens energimyndighet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, RISE Research Institutes of Sweden AB, näringsliv, innovations- och forskningsråden i relevanta länder, regionerna, lärosäten samt andra aktörer som bedöms relevanta.

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Näringsdepartementet, med kopia till Infrastrukturdepartementet och Utbildningsdepartementet) senast den 15 maj 2021, med delredovisning senast den 31 mars 2021. Redovisningen ska beskriva hur ett program kan utformas och genomföras i olika programdelar och steg.

Skälen för regeringens beslut

Den digitala strukturomvandlingen påverkar samhället i grunden. Verksamheter organiseras på nya sätt med arbetsinnehåll som förändras, försvinner och tillkommer. Digitala verktyg och plattformar används i allt högre utsträckning för att automatisera och effektivisera produktion, beslutsfattande och förvaltning. Utvecklingen mot en datadriven ekonomi går särskilt snabbt och data har utvecklats till att bli den digitala strukturomvandlingens drivmedel genom att vara en grund för analys och beslutsfattande, uppkopplade system och lösningar baserade på artificiell intelligens (AI).

Den digitala strukturomvandlingen innebär många möjligheter att stärka Sveriges konkurrenskraft och innovationsförmåga, utveckla välfärden och påskynda omställningen mot en hållbar utveckling och en giftfri cirkulär ekonomi. Samtidigt väcks frågor kring aspekter som etik, säkerhet, demokrati och integritet. Utvecklingen förstärker även behovet av ett moderniserat utbildningssystem som understödjer digital kompetensförsörjning och livslångt lärande samt som kan möta arbetsmarknadens

förändrade behov. Med digitala lösningar och verktyg kan matchningen mellan behov och utbud effektiviseras, utbildningar individanpassas och tillgängliggöras för fler. Att kunna ta tillvara digitaliseringens möjligheter och samtidigt möta dess utmaningar är av central betydelse för såväl näringslivet som den offentliga förvaltningen i hela landet. Det finns också behov av kunskap och tydliga rekommendationer för policyutveckling av hållbara och inkluderande regelverk, standarder och tekniska lösningar.

Förutseende reformer såsom bredbandsutbyggnad, e-förvaltning, strategisk forskning och hem-PC-reformen har tidigare bidragit till ett gott utgångsläge, och det krävs samverkan för att svenska aktörer även framgent ska kunna utveckla och skala upp nya, innovativa och banbrytande teknikområden, digitala tillämpningar och lösningar. Innovationsupphandling är ett medel att främja tillämpning av avancerade digitala lösningar för samhällsnytta. Regeringens fyra samverkansprogram för mandatperioden 2019–2022 bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna. I samverkansprogrammet Näringslivets digitala struktur-omvandling har behov identifierats av att öka koordineringen av insatser samt att förstärka initiativ för tillämpad forskning och innovation som involverar både näringsliv och offentlig sektor. Fordonsstrategisk forskning och innovation (FFI) har lyfts fram som ett exempel på ett samarbete där nytta kan skapas i långsiktiga strukturer och privat-offentlig samverkan. FFI är en avtalsreglerad samverkan mellan fordonsindustrin och staten genom Vinnova, Statens energimyndighet och Trafikverket. Utvärderingar visar att den gemensamma satsningen har stärkt industrins konkurrenskraft, fördjupat samverkan samt ökat kompetensförsörjningen och kunskapsuppbyggnaden (N2020/00855).

Regeringen har i flera sammanhang antagit mål som är relevanta för uppdraget. Strategin För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi tar upp målet om att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (N2017/03643). Den nationella AI-inriktningen pekar bl.a. på att Sverige behöver pilotprojekt, testbäddar och miljöer för utveckling av AI-applikationer inom offentlig och privat sektor samt att det behövs både stark grundforskning och tillämpad forskning inom AI för att säkerställa kunskaps- och kompetensförsörjningen inom området (N2018/03008). I regeringens strategi för cirkulär ekonomi – omställningen i Sverige konstaterar regeringen att digital och datadriven innovation kan bidra till omställningen genom att produkter ersätts av tjänster eller genom att det

blir det enklare att återanvända eller dela produkter och tjänster (M2020/01133). Vidare nämns i den nationella strategin för samhällets informations- och cybersäkerhet att ingen aktör ensam kan lösa säkerhetsutmaningar och att det är särskilt viktigt med samverkan och en gemensam riktning mellan offentlig sektor och näringsliv (skr. 2016/17:213). I strategin för smart industri fastslås att Sverige ska vara ledande i forskning inom områden som bidrar till att stärka industriell och hållbar produktion i hela landet (N2016/04273). I strategin Med medborgaren i centrum beskriver regeringen mål för myndigheternas förmåga att samverka digitalt i syfte att förenkla vardagen, stödja innovation och delaktighet samt öka verksamhetens effektivitet och kvalitet (N2012/37). Även regeringens kommande datastrategi, som aviserades i budgetpropositionen för 2021, blir relevant. I propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60) presenterar regeringen ett antal satsningar på forskning och innovation för att möta digitaliseringens utmaningar och möjligheter (U2020/06628).

För att förverkliga regeringens målsättningar ser regeringen behov av att myndigheterna gemensamt tar fram ett förslag på ett strategiskt program som genom samverkan kan skapa förutsättningar för svenskt ledarskap inom områden med potential att förse näringslivet, men också forskarsamhället och offentlig sektor, med nästa generations avancerade och innovativa digitala lösningar inklusive de möjligheter som användning av data och AI ger.

På regeringens vägnar

Ibrahim Baylan

Fredrik Sandberg

Kopians överensstämmelse
med originalet intygas
Marie Loose

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/SSK

Utrikesdepartementet/HI och FH

Socialdepartementet/SAM

Finansdepartementet/BA och SFÖ

Utbildningsdepartementet/F och UH

Miljödepartementet/KL och KE

Infrastrukturdepartementet/E och ESD

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Statens energimyndighet

RISE Research Institutes of Sweden AB

Näringsdepartementet

Beslutets adressater

Verket för innovationssystem
101 58 Stockholm

Myndigheten för digital förvaltning
Box 14
851 02 Sundsvall

Post- och telestyrelsen
Box 5398
102 49 Stockholm

Vetenskaprådet
Box 1035
101 38 Stockholm